

Neizkoriščen dopust – kdaj ste upravičeni do nadomestila?

Pravica do letnega dopusta

Letni dopust je pravica delavca, ki se ji ta ne more odpovedati in ki mu je delodajalec ne sme kratiti. Kakršna koli izjava ali sporazum, s katerim bi se delavec odpovedal pravici do dopusta ali se dogovoril za odškodnino, je neveljavna, razen v primeru prenehanja delovnega razmerja, ko imata delavec in delodajalec možnost, da se dogovorita o odškodnini za neizrabljen dopust.

Neizkoriščen dopust – se mu lahko odpoveste?

Neizkoriščen dopust ni nekaj, čemur se lahko delavec odpove. Tudi morebitna izjava, s katero bi se delavec pravici do dopusta odpovedal, bi bila neveljavna. Se pa lahko delavec in delodajalec dogovorita za denarno nadomestilo za neizkoriščen dopust, a le ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi.

Slovenska zakonodaja (Zakon o delovnih razmerjih, ZDR-1) delavcu in delodajalcu omogoča, da se lahko ob prenehanju delovnega razmerja sporazumeta o nadomestilu za neizkoriščen dopust. ZDR-1 ne predvideva podrobnejših meril. Glede na sodno prakso pa je delavec do denarnega nadomestila za neizkoriščen dopust upravičen ko:

- v času trajanja delovnega razmerja poda vlogo za letni dopust in jo delodajalec zavrne,
- ko delavec zaradi objektivnih razlogov (npr. bolniški stalež, smrt...) ne more izrabiti dopusta do izteka pogodbe.

V vseh drugih primerih delavcu ugasneta tako pravica do plačanega dopusta, kot tudi pravica do denarnega izplačila za neizkoriščen dopust.

Stališča sodne prakse slovenskih sodišč pa se bodo v bodoče prav gotovo spremenila oz. dopolnila. Sodišče EU, čigar sodna praksa je za slovenska sodišča obvezujoča, je namreč že v lanskem letu v nekaj primerih odločilo, da morajo delodajalci v primeru prenehanja delovnega razmerja izplačati denarno nadomestilo. Sodišče je odločilo, da delavec pridobljene pravice do plačanega letnega dopusta ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi ne more samodejno izgubiti samo zato, ker ni podal prošnje za koriščenje dopusta. Delavec izgubi pravico do plačanega letnega dopusta (neizkoriščen dopust) in denarnega nadomestila le:

- če je letni dopust dejansko imel možnost uveljaviti in
- če ga je delodajalec pred tem poučil in mu dejansko omogočil pravočasno izrabiti dopust.

Dokazno breme, da je to res storil nosi delodajalec. Neizkoriščen dopust bo po novejši sodni praksi potrebno plačati tudi v primeru smrti. V skladu s pravom EU pravica delavca do plačanega letnega dopusta z njegovo smrtjo ne ugasne, kar pomeni, da lahko za neizkoriščen dopust pokojnika dediči zahtevajo denarno nadomestilo. Tudi če nacionalno pravo tako možnost izključuje se bodo lahko dediči v razmerju do delodajalcev sklicevali neposredno na pravo Evropske unije.

Neizkoriščen dopust – možnost prenosa

Delavec ima pravico izrabiti ves letni dopust, ki ni bil izrabljen v tekočem koledarskem letu zaradi odsotnosti, bolezni ali poškodbe, porodniškega dopusta ali dopusta za nego in varstvo otroka do 30. junija naslednjega koledarskega leta.

Vir: Data d.o.o.

NOVICE

Info SKEI št. 7, 8/2023

05.09.2023 -